

IGNACIO MONTOYA CARLOTTO
ARGENTINAKO HAUR LAPURTUA

«Nire kasua azaleratu zenean, argentinarrek garaipentzat hartu zuten»

Adoptatua zela ezagutu eta probak egitea erabaki zuenean, Ignaciok ezin zuen imajinatu azterketa genetikoak ekarriko zuen kalapita. Olavarriako (Argentina) nekazari familia xume baten altzoan hazitako piano jole hura Laura Estela de Carlotto eta Walmir Oscar Montoyaren semea zen, Maiatzeko Plazako Amonen elkarteko zuzendariaren biloba.

| KOLDO AZKUNE ETXABARRI |

1978KO ARGENTINAKO FUTBOL mundiala amaitu berria zela, militarrek preso zeukaten ama exekutatu baino lehen, besoetatik haur jaioberria lapurtu eta beste familia bati eman zioten. Ama bost orduz izan zen Guido izeneko semearekin. Estela de Carlottok ia lau hamarkada luze behar izan ditu bere alabak erditu zuen umea aurkitzeko. Ignacio Montoya Carlotto nortasuna berreskuratu duten 116 pertsonetako bat da.

Hilabete hauek nola bizi izan dituzu, pertsonaia anonimoa izatetik denen ahotan egotera pasa eta gero?

Bizirik atera naiz, hori da hain justu azken hilabete hauen laburpena. Bizitza berri bati nola heldu ikasi behar izan dut. Dena hain azkar aldatuz doanean zaila da aurreko bizimoduari eustea, eta ikasketa horretan zure bizitza pribatu eta publikoa bereizten ikasi behar duzu. Jendea zuri begira dagoela ikasi behar duzu. Familia berriarekin harremanetan jartzeko orduan ere, ikasi egin behar duzu. Hilabete eskas hauetan urteak iraun ditzakeen prozesu bat bizitzea egokitu zait.

Eman behar ez zenituen azalpenak ematera derrigortu zaituzte?

Hori beste ikasketa bat izan da, zer

Ignacio Montoya eta Estela de Carlotto 2014ko abuztuan egindako agerraldian. Montoya boluntarioki joan zen DNA azterketa egitera iazko uztailean, adoptatua zela jakin ondoren, eta azterketa genetikoak biloba eta amona direla frogatu du.

erantzun eman behar diren eta nori eman behar zaizkion. Esaterako, laster eskuratuko dudana nortasun agiri berrian ez dut “Guido” izena paratuko. Ignacio jarriko dut, nire guraso biologikoen bi abizenekin,

Montoya eta Carlotto. Bada, Guido izena erabili ez izanak nire familakoak ez diren batzuen ezadostasuna sorrarazi du. Eman beharko ez nituzkeen azalpenak eskatzen dizkidate.

Maiatzeko Plazako Amonak genetistekin lanean 1983an. Eskuinean Estela de Carlotto.

Gertatu zenaren oihartzuna apaltzen ari delakoan zaude?

Ez dakit ba. Orain, gertatutakoaren tamainaz jabetzen hasia naiz. Hiruzpalau hilabetetan dena amaituta egongo zela, karriketan ezezaguna izaten jarraituko nuela pentsatzen nuen; eta ez da bete, inondik inora. Estela de Carlotoren bilobarena ezagutzerakoan negar egin zuela esaten didatenekin topo egiten dut, edo telebistetan nire irudiak bota zituztenean ez dakit non zeudela zehazten didatenekin... Eta nik berria zabaldu zenetik hartu nuen abiadura berean jarraitzen dut.

Hilabete hauek pasa eta gero, gaizki deritzozu Servini epaileak zure izena anonimatuan mantendu ez izanari?

Informazioa isilean gordetzera behartua zegoen. Gurasoena ikeretzeari ekin nionean, konfidentzialsun kontratu bat sinarazi zidaten. Baina berria hain izan zen indartsua, inplikaturikook beroan erreakzionatu baikenuen, epaileak barne. Eta ez dut uste borondate txarrez egiten zuenik. Oso hunkituta zegoen, eta nire izena nahi gabe bota zuen. Lehen momentuan arazo handia ekarri zidan, baina aldi berean etapa

ugarri gainditzen lagundu zidan. Beste modu batez gertatu izan balitz, astebetean gertatu zena gainditzeko hilabeteak beharko nituen.

Zure nortasunaren berri izan eta gero, nola suertatu ziren lehenengo asteak?

Ikaragarriak izan ziren. Lehenik ihesean ibili nintzen, ezkutatuta, kazetariengandik urrun. Ezin nuen telebista piztu, kanal guztietan nire aurpegia ageri baitzen. Lehenengo aste horrekin Hollywoodeko pelikula bat egiteko material aski legoke.

“Argentinarrak harro gaudе memoriaren afera nola maneiatu dugun ikusita. Ez dugu orain 30 urte sufritu genuena errepikatzerik nahi”

Halere, Estela de Carlotorekin batera eman zenuen aurkezpen-prentsaurrekoan, itxura lasai eta irritsua erakutsi zenuen.

Berria unerik egokienean iritsi zitzaidan. Urte batzuk lehenago iri-

tsi izan balitzait, ez dakit nola hartuko nukeen. 36 urterekin harrapatu ninduen, nire lanbidea daukat, bikotekidea... Bestetik, prentsaurrekoa eman baino lehen egia esango nuela erabakita nuen. Eta egia esaten baldin baduzu, ezin duzu hutsik egin. Horrexegatik, trankil nengoan. Asuntoak hartu zuen abiadurak, gainera, ez zidan gaiarekin gora eta behera ibiltzeko betarik eman. Erabakiak ti-ta hartzen dituzunean intuizioaz baliatu behar izaten duzu, eta intuizioek batzuetan bete-betea asmatzen dute.

Suposatzekoa da jasan behar izan duzun presio psikologikoa oso gogorra izan dela. Adopziozko gurasoek zure iragana hasieratik jakin eta ezkutatu izan balizute, ez zen zuretzat errazago izango? Familia batekin moztu eta beste familia berri batekin hastea, alegia?

Ez dakit. Izan ere, hasieran gurasoen aferak iritzi publikoa zatitu baitzuen. Batzuek nire adopziozko gurasoen kontra jo zuten, eta haurraren lapurretaren ardurak leporatu zieten. Nik neuk buruan kontraesanak eduki nituen. Baina orain oso argi daukat ez nindutela lapurtu, eta nire adopziozko gurasoak ere biktimak izan direla, biktima bikoitzak.

Argentinak gainditu al du memoria historikoaren debatea?

Notizia lau haizetara hedatu zenetik, protagonistok sentsazio onak bizi izan ditugu. Gizartearen harreara oso positiboa izan da: eskuineko alderdietako jendea hurbildu zaigu, jatorri ezberdinekoa.... Inoiz, sare sozialen anonimatuan hiruzpalau zoro ezkututzen dira eta gure kontra sekulakoak botatzen dituzte. Argentinako gizartearen zati esanguratsu bat ordezkatzeko dutela iduri dezake, baina ez da horrela. Tamalez, egia da batzuetan debatea politizatu egiten dela. Ezin da ukatu Kirchner familiaren bi gobernuek giza eskubideak gobernu politikaren ardatz egin dituztela, baina giza eskubideak edozein zatiketa politikoren gainetik daude.

Argentina eredu ona izan daiteke 1936ko Gerra Zibilaren sarraskiak lantzeko?

Berriki jakin izan dut errepede bazterretan gorpuak lurperatuta ditzuela. Egia esan, ez dakit gure adibidea eredugarria ote den. Alabaina, memoriaren eta giza eskubideen politikak oso indartsuak dira hemen, herritarrengan eragin sakona izan dute. Nire kasua azaleratu zenean, gizarteak garaipentzat hartu zuen. Argentinarrak harro gaude, memoriaren afera nola maneiatu dugun ikusita. Ez dugu orain 30 urte sufritu genuena errepikatzerik nahi.

Politikan parte hartzeko gonbitea egin al dizute?

Nire jarrera oso argi utzi dut hasieratik eta ez dira gehiegi saiatu. Nirea musikaren alorra da eta hori da mundua aldatzeko erabiltzen dudana tresna.

Nekazarien artean hazi zinen. Aita peoia zenuen. Musikari izatearena nondik datorkizu?

Nik ere gogoeta hori egiten nuen. Nekazaritzari lotutako lanbideren batean amaitu beharrean, alor artistikoa aukeratu nuen. Orain, nire guraso biologikoak eta familia berriak ezagututa, interesa hortik etor daitekeela pentsatzen dut.

Zure iragana ezagutu baino lehen *Para la Memoria* kantua idatzi zenuen.

Kantu honek gerora etorriko zena iragarri zuen. Hirugarren pertsona idatzi nuen, baina lehenengo pertsona sentituz, niri gertatzen ari zitzaidan zerbait izango balitz bezala. Horrek zer pentsatua eman dit. Oso kantu berezia da eta egun hauetako soinu-banda bilakatu da

Argentinako haur lapurtuak

JAIÖBERRIEN lapurreta eta trafikoa izan zen 1976tik 1983ra Argentinan indarrean izan zen diktadura militarren Estatu terrorismoaren ardatzetako bat. Videla jeneralak “ordena ezartzeko beharrezkoak diren argentinarrak hilko” zituela aurreratu, eta desagertuenak eta bahiketak herrialde osoan barrena zabaldu ziren.

Preso hartu zituzten “subertsiboen” artean emakume haurdunak zeuden; presondegi klandestinoetan bizirik mantendu zituzten, umea erditu bitartean. Maiatzeko Plazako Amonen kalkuluen arabera, militarrek guztira 500 haur lapurtu zituzten. Jaioberrien agiriak faltasutu, eta adopzioan eman zituzten, maiz gurasoen hilketarekin harremana izan zuten militarren esku gelditu ziren. 1980an, artean diktadura bete-betean zela, Amonen bultzada nekazariari esker, lapurtutako lehenbiziko haurrak berreskuratu zituzten: Tatiana eta Mara Laura Ruarte. Orduetik hona 116 haur aurkitzea lortu dute, eta lan horretan azterketa genetikoek egundoko garrantzia izan dute.

kasik. Niretzat oso kantu garrantzitsua da; baina kanturik baliogarria etorriko dena da, eta ez egina dagoena.

Ideologiari erreparatuta, zertan da ezberdin lehengo eta oraingo Ignacio?

Egiazki, ez dakit sobera aldatu naizen. Nire familiak balio xume eta soilak irakatsi zizkidan: egia, zintotasuna, lana, eta ezer gutxi gehiago. Eta ondoren etorri zaizkidan ideologia gehienak balio horiei lotuta daude. Adopziozko gurasoengatik jaso nuen hezkuntza nire guraso biologikoek eman ahal izango zidatenaren gisakoa da, bide berean jarri ninduten. Horri esker, tokatu zaidanari lasaiago egin diot aurre. Nire familia berriaren ideologia eta nirea berdina dira, eta hori zerbait magikoa bada.

Eta Estela de Carlotto buruz zenuen iritzia aldatu al da?

Nik Estela de Carlotto ikusten nuen zera pentsatzen nuen: borrokalari bat da, eredugarria, diskurtso bateratzailea darabilena, gizalegez eta maitasunez bere bilobaren bila dabilen emakumea. Bada, emakume hori, honezkero ez da Estela de Carlotto anderea, amona Estela baik. Eta berarekin irri egiten dut, txantxetan ibiltzen naiz, hitz egiten dugu, bidaiatu, ikasi...

Eta Hortensia, zure aitaren ama?

Hortensia amonak 92 urte ditu, eta traktore bat da! Ez da Estela bezain ospetsua, baina Argentinako hegoaldean asko estimatu izan diote irakaskuntzaren alde eginiko lana. Zoratzeko modukoa da, oso arraroa, bi amona hain indartsu edukitzea ere! ■

Leintz Gatzagako gatz museoa

GATZA SU TXIKITAN

Bisita gidatuak:

© 943 71 47 92 / turismoa@leintzgatzaga.com

